

NEPRIKLAUSOMA PROFSĄJUNGA VALSTYBĖS ĮMONĖ IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ

LR Energetikos ministrui
Ž. Vaičiūnui

2026- 01 - 09 Nr. 1 - 26

DĖL KIŠIMOSI Į PROFESINĖS SĄJUNGOS VEIKLĄ

2025 m. gruodžio 19 d. Ignalinos atominės elektrinės nepriklausoma profsąjunga (toliau Profesinė sąjunga) gavo VĮ Ignalinos atominės elektrinės generalinio direktoriaus reikalavimą pasiaiškinti ir atsiskaityti dėl Profesinės sąjungos 2025 m. spalio 30 d. ataskaitinės rinkiminės konferencijos rezoliucijoje išdėstytų teiginių.

Pažymėtina, kad nuo 2024 m. tai jau trečias panašaus turinio įmonės generalinio direktoriaus raštas.

Atkreiptinas dėmesys, kad Profesinių sąjungų įstatymo preambulėje nurodoma, jog profesinės sąjungos yra savanoriškos, savarankiškos ir savaveiksmės organizacijos, atstovaujančios ir ginančios darbuotojų profesines darbo, ekonomines, socialines teises bei interesus. Tuo tarpu Profesinių sąjungų įstatymo 3 straipsnis nustato, kad profesinės sąjungos Lietuvos Respublikoje veikia laisvai ir savarankiškai. Visos profesinės sąjungos turi lygias teises. Jos turi teisę parengti savo veiklos įstatus ir reglamentus, laisvai rinkti savo atstovus, organizuoti savo aparatą ir veiklą bei formuoti savo veiklos programą.

Pažymėtina, kad profesinių sąjungų savarankiškumas pasireiškia tuo, kad jos savo teisine veikla nepavaldžios nei vidaus, nei išorės darbdavių, valstybinės valdžios ir vietos savivaldybės institucijų kontrolei. Šie asmenys ir institucijos negali daryti įtakos profesinių sąjungų veiklai, negali keisti, tvirtinti, stabdyti profesinės sąjungos veiklos nei jos nutraukti. Šie asmenys taip pat negali reikalauti iš profesinės sąjungos veiklos ataskaitos, profesinės sąjungos veiklos analizės ir įvertinimo ir negali vykdyti bet kokio pobūdžio šios veiklos kontrolės. Jie taip pat negali koku nors būdu trukdyti profesinei sąjungai vykdyti Profesinių sąjungų įstatyme numatytos veiklos. Tai patvirtino ir Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarime¹. Jis nurodė, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 50 straipsnio 1 dalies nuostata, jog profesinės sąjungos kuriamos laisvai ir veikia savarankiškai, *inter alia* reiškia, kad profesinės sąjungos yra nepriklausomos nuo valstybinės valdžios, kitų valstybės institucijų, nuo darbdavių bei jų organizacijų, kitų organizacijų. Tik laisvai sukurtos ir nepriklausomai nuo valstybės valdžios, kitų valstybės institucijų, nuo darbdavių ir jų organizacijų, kitų organizacijų veikiančios profesinės sąjungos gali ginti darbuotojų profesines, ekonomines ir socialines teises bei interesus. Pagal Konstituciją negali būti nustatyta tokio teisinio reguliavimo, kuris varžytų ar paneigtų profesinių sąjungų konstitucinę teisę kurtis laisvai ir veikti savarankiškai ginant darbuotojų profesines, ekonomines ir socialines teises bei interesus.

Tuo tarpu valstybės organams, darbdaviams, jų įgaliotiesiems atstovams, įmonės, įstaigos, organizacijos valdymo organams, administracijai, pareigūnams, politinėms partijoms ir kitoms visuomeninėms organizacijoms draudžiama kištis į profesinių sąjungų vidaus reikalus. Todėl darbdavio nurodymas profesinei sąjungai pateikti ataskaitą dėl profesinės sąjungos konferencijoje priimtos rezoliucijos teiginių yra kišimasis į

¹ Dėl teisės aktų, kuriais buvo sprendžiami iki Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo Lietuvoje veikusių valstybinių profesinių sąjungų valdyto turto klausimai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai: Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2003, nr. 93–4223.

profesinių sąjungų veiklą, nes pažeidžia profesinės sąjungos teisę laisvai organizuoti savo veiklą bei formuoti savo veiklos programą.

Paminėtina, kad už kišimąsi į profesinių sąjungų veiklą galima įvairių rūšių teisinė atsakomybė. Tačiau siekdami socialine partneryste pagrįstų santykių ir vertindami Jūsų įstaigos dalykinę reputaciją manome, kad ši neteisėta VĮ Ignalinos atominės elektrinės generalinio direktoriaus veikla galimai būtų užkardyta taikant drausminę atsakomybę.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, prašome Jūsų spręsti VĮ Ignalinos atominės elektrinės generalinio direktoriaus drausminės atsakomybės klausimą, taip užtikrinant, kad nebūtų pažeidžiamos esminės profesinių sąjungų teisės ir nesikišama į jos veiklą.

Pridedama:

1. 2025 m. gruodžio 18 d. VĮ Ignalinos atominės elektrinės generalinio direktoriaus raštas.
2. 2025 m. birželio 20 d. VĮ Ignalinos atominės elektrinės generalinio direktoriaus raštas.
3. 2024 m. spalio 07 d. VĮ Ignalinos atominės elektrinės generalinio direktoriaus raštas.

Pagarbiai
Pirmininkė Ilona Nekrošienė